Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. jaanuar 2025*

Eelotsusetaotlus – Riigihanked – Direktiiv 2004/18/EÜ – Artikli 31 punkti 1 alapunkt b – Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus – Tingimused – Tehnilised põhjused – Ainuõiguste kaitsega seotud põhjused – Johtuvus hankijast – Faktilised ja õiguslikud asjaolud, mida tuleb arvesse võtta

Kohtuasjas C-578/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Nejvyšší správní soudi (Tšehhi Vabariigi kõrgeim halduskohus) 12. septembri 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. septembril 2023, menetluses

Česká republika – Generální finanční ředitelství

versus

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: teise koja president K. Jürimäe kolmanda koja presidendi ülesannetes, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Jääskinen, M. Gavalec (ettekandja) ja N. Piçarra,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Tšehhi valitsus, esindajad: L. Halajová, M. Smolek ja J. Vláčil,

– Slovakkia valitsus, esindajad: E. Larišová ja S. Ondrášiková,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Monfort ja G. Wils,

olles 26. septembri 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) (mis tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiviga 2014/24/EÜ riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65)) artikli 31 punkti 1 alapunkti b tõlgendamist.

2 Eelotsusetaotlus on esitatud Česká republika – Generální finanční ředitelství (maksuamet, Tšehhi Vabariik) (edaspidi „DGF“) ja Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (konkurentsiamet, Tšehhi Vabariik) (edaspidi „konkurentsiamet“) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et konkurentsiamet tuvastas rikkumise, mille DGF oli toime pannud, kasutades väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlust, ilma et selleks nõutavad tingimused oleksid täidetud.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2004/18 artiklis 28 „Avatud, piiratud ja läbirääkimistega menetluse ning konkurentidega peetavate dialoogide kasutamine“ oli ette nähtud:

„Hankelepingute sõlmimisel kasutavad ostjad siseriiklikke menetlusi, mida kohandatakse käesoleva direktiivi eesmärkidele.

Hankelepingute sõlmimisel kasutavad ostjad avatud või piiratud menetlust. Artiklis 29 selgesõnaliselt sätestatud eriolukordades võivad ostjad lepinguid sõlmida konkurentidega peetavate dialoogide alusel. Artiklites 30 ja 31 selgesõnaliselt nimetatud erijuhtudel ja eriolukordades võivad ostjad kasutada kas väljakuulutamisega või väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlust.“

4 Direktiivi artikli 31 „Juhud, mille puhul on õigustatud väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse kasutamine“ punktis 1 oli sätestatud:

„Ostjad võivad hankelepinguid sõlmida väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse alusel järgmistel juhtudel:

1) ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute puhul:

   […]
   b) kui tehnilistel või kunstilistel põhjustel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel saab lepingu sõlmida ainult ühe konkreetse ettevõtjaga;
   c) äärmise vajaduse korral, kui ootamatute sündmuste tagajärjel tekkinud kiireloomulise olukorra tõttu, mida asjaomased ostjad ei saanud ette näha, ei ole võimalik artiklis 30 nimetatud avatud, piiratud või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse tähtajast kinni pidada. Kiireloomulise olukorra põhjendamiseks esitatavad asjaolud ei tohi mingil juhul johtuda ostjatest“.

Tšehhi õigus

5 Riigihangete seadusega nr 137/2006 (zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, edaspidi „riigihangete seadus“) võeti direktiiv 2004/18 üle Tšehhi õiguskorda.

6 Seaduse artikli 21 lõige 2 nägi ette:

„Hankija võib riigihankelepingu sõlmimisel kasutada avatud või piiratud menetlust ning artiklites 22 ja 23 sätestatud tingimustel ka väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust või väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlust; avatud hankemenetlust ei saa kasutada riigihankelepingute puhul kaitse- või julgeolekuvaldkonnas.“

7 Seaduse artikli 23 lõike 4 punktis a oli sätestatud:

„Hankija võib sõlmida riigihankelepingu väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluses ka juhul, kui tehnilistel või kunstilistel põhjustel, ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel või erinormidest tulenevalt saab lepingut täita ainult üks konkreetne ettevõtja.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 Ministerstvo financí (rahandusministeerium, Tšehhi Vabariik) sõlmis 29. juunil 1992 äriühinguga IBM World Trade Europe/Middle East/Africa Corporation lepingu (edaspidi „algne leping“), mille tulemusel loodi Tšehhi maksuameti infosüsteem.

9 2013. aastal loodud DGF, kes vastutab Tšehhi Vabariigis maksuhalduse eest, asus selles valdkonnas selle ministeeriumi asemele.

10 Pärast seda, kui DGF oli 1. märtsil 2016 algatanud riigihangete seaduse artikli 23 lõike 4 punkti a alusel väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse, sõlmis ta 20. mail 2016 selle infosüsteemi hooldamiseks riigihankelepingu maksumusega 33 294 389 Tšehhi krooni (CZK) (ligikaudu 1 300 000 eurot) (ilma käibemaksuta) äriühinguga IBM Česká republika spol. s r. o., mille ainuosanik oli 1992. aastal äriühing IBM World Trade Europe/Middle East/Africa Corporation.

11 Sellise menetluse kasutamist põhjendati kõnealuse infosüsteemi ja selle garantiijärgse hoolduse vahelise tehnilise järjepidevusega ning IBM Česká republikal selle süsteemi lähtekoodi suhtes olevate autori ainuõiguste kaitsega (edaspidi „ainuõiguse olukord“). Nimelt on see äriühing algse lepingu tingimuste kohaselt selle süsteemi litsentsiõiguste omanik.

12 Konkurentsiamet tuvastas 9. oktoobri 2017. aasta otsuses, et DGF pani IBM Česká republikaga kõnealust hankelepingut sõlmides toime rikkumise. Nimelt sõlmis ta nimetatud lepingu, ilma et väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamiseks vajalikud tingimused oleks olnud täidetud. Ühelt poolt ei ole DGF tõendanud, et tehnilistel põhjustel saab põhikohtuasjas käsitletavat riigihankelepingut täita üksnes IBM Česká republika. Teiselt poolt oli vajadus kaitsta tema ainuõigusi nimetatud lähtekoodile tingitud DGFi õiguseellase varasemast tegevusest.

13 Pärast seda, kui konkurentsiameti juht jättis selle otsuse peale esitatud vaide oma otsusega rahuldamata, esitas DGF viimati nimetatud otsuse peale kaebuse Krajský soud v Brně (Brno maakonnakohus, Tšehhi Vabariik).

14 See kohus jättis kaebuse rahuldamata eelkõige põhjendusel, et hankelepingu sõlmimine IBM Česká republikaga tulenevalt vajadusest austada tema ainuõigusi oli tingitud DGFi õiguseellase tegevusest.

15 Seejärel esitas DGF kassatsioonkaebuse Nejvyšší správní soudile (Tšehhi Vabariigi kõrgeim halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

16 Selles kohtus väidab DGF, et ei tema ega tema õiguseellane ei ole põhjustanud IBM Česká republika ainuõiguse olukorda. Algse lepingu sõlmimise ajal 29. juunil 1992 oli selle äriühingu ainuosanik nimelt ainus ettevõtja, kes suutis nõutud teenuseid osutada. Ta märgib samuti, et algse lepingu tingimused põhikohtuasjas kõne all oleva infosüsteemi lähtekoodi kohta olid kooskõlas sel kuupäeval kehtinud riigisiseste õigusnormidega. DGF rõhutab, et ta püüdis vabaneda oma „sõltuvusest“ IBM Česká republikast, kuid viimane teatas talle oma tahtest oma varalisi autoriõigusi sellele lähtekoodile mitte üle anda. Kui väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust ei oleks valitud, oleks see infosüsteem olnud kasutuskõlbmatu ja maksuhaldur ei oleks saanud hästi oma ülesannet täita. Lisaks ei oleks Tšehhi maksuhaldurile uue infosüsteemi pakkumiseks hankemenetluse korraldamine rahaliselt mõistlik.

17 Konkurentsiamet märgib omalt poolt, et algse lepingu sõlmimise ajal oli ilmne, et põhikohtuasjas kõne all oleva infosüsteemi nõuetekohaseks toimimiseks oli vaja hooldus- ja tugiteenuseid. Selle ameti sõnul tuginesid DGFi õiguseellane ja DGF ise selle asemel, et järgida asjasse puutuvate õigusnormide arengut, algse lepingu ja riigihangete seaduse tõlgendusele, mis võimaldas tagada selle infosüsteemi hoolduse ilma hankemenetlust korraldamata üksnes väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse teel.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Kohtule ei ole seni esitatud eelotsusetaotlust direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b tõlgendamise kohta. Ta leiab, et riigihankelepingut ei või sõlmida konkreetse ettevõtjaga väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluses, kui selle lepingu sõlmimise põhjus, mis on seotud ainuõiguste kaitsega, johtub hankijast. Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab siiski, et selle sätte tõlgendamine on vajalik, et teha kindlaks faktilised ja õiguslikud asjaolud, mis omavad tähtsust sellise johtuvuse hindamiseks. Nimetatud kohus täpsustab lisaks, et tema enda kohtupraktika ei ole selles osas ühemõtteline.

19 Neil asjaoludel otsustas Nejvyšší správní soud (kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas hinnates väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse korraldamise materiaalse eelduse täidetust ehk seda, kas hankija on oma tegevusega põhjustanud ainuõiguse olukorra [direktiivi 2004/18] artikli 31 punkti 1 alapunkti b tähenduses, tuleb võtta arvesse, millistel õiguslikel ja faktilistel asjaoludel sõlmiti esimest teenust puudutav leping, mille tagajärjeks on järgmised riigihanked?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

20 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et hindamaks, kas hankija tegevus põhjustas selle sätte tähenduses ainuõiguse olukorra, tuleb arvesse võtta faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mis on seotud esimest teenust puudutava lepingu sõlmimisega, mille tagajärjeks on järgmised riigihanked.

21 Direktiiv 2004/18 tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2014/24 alates 18. aprillist 2016.

22 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt kuulub riigihankemenetluse suhtes *ratione temporis* kohaldamisele põhimõtteliselt see direktiiv, mis kehtib hetkel, mil hankija valib selle menetluse liigi, mida ta kavatseb järgida, ning lahendab lõplikult küsimuse, kas selle riigihankelepingu sõlmimiseks on eelneva hankemenetluse korraldamine nõutav või mitte (vt selle kohta 17. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus NFŠ, C-28/23, EU:C:2024:893, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et DGF algatas väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse 1. märtsil 2016. Seega on põhikohtuasjas tõepoolest kohaldatav direktiiv 2004/18, sõltumata asjaolust, et riigihankeleping sõlmiti IBM Česká republikaga 20. mail 2016 ehk pärast kuupäeva, mil see direktiiv kehtetuks tunnistati.

24 Neid sissejuhatavaid märkusi arvestades tuleb meenutada, et väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlust võib kasutada üksnes direktiivi 2004/18 artiklis 31 ammendavalt nimetatud asjaoludel ning et see menetlus on selle direktiivi artiklis 28 nimetatud avatud ja piiratud menetlustega võrreldes erandlik (vt selle kohta 23. aprilli 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-292/07, EU:C:2009:246, punkt 106, ja 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus Fastweb, C-19/13, EU:C:2014:2194, punkt 49).

25 Täpsemalt on direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunktis b ette nähtud, et ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankelepingute puhul võivad hankijad sõlmida riigihankelepinguid väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlust kasutades juhul, kui tehnilistel, kunstilistel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel saab lepingu sõlmida ainult ühe konkreetse ettevõtjaga.

26 See säte võimaldab sellist menetlust kasutada siis, kui on täidetud kaks kumulatiivset tingimust ehk on olemas esiteks lepingu esemega seotud tehnilised, kunstilised või ainuõiguste kaitsega seotud põhjused ja teiseks asjaolu, et nende põhjuste tõttu on lepingu sõlmimine konkreetse ettevõtjaga absoluutselt hädavajalik (vt analoogia alusel 18. mai 1995. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia, C-57/94, EU:C:1995:150, punkt 24, ja 2. juuni 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka, C-394/02, EU:C:2005:336, punkt 34).

27 Kuna tegemist on erandiga normidest, mille eesmärk on tagada liidu õigusega antud õiguste tõhusus riigihangete valdkonnas, tuleb seda sätet tõlgendada kitsalt ning isik, kes soovib sellele tugineda, peab tõendama, et need kumulatiivsed tingimused on täidetud (vt analoogia alusel 10. märtsi 1987. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia, 199/85, EU:C:1987:115, punkt 14, ja 15. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa, C-275/08, EU:C:2009:632, punktid 55 ja 56).

28 Neil asjaoludel tuleb esimesena kontrollida, kas – nagu kinnitab eelotsusetaotluse esitanud kohus – hankija peab samuti tõendama, et ainuõiguse olukord ei johtu temast. Direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b sõnastus nimelt sellist nõuet ette ei näe. Samas on selle direktiivi artikli 31 punkti 1 alapunktis c sõnaselgelt nõutud, et kiireloomulise olukorra põhjendamiseks esitatavad asjaolud, mis võimaldavad kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust, ei tohi mingil juhul johtuda hankijatest.

29 Kui aga võtta arvesse üksnes direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b ja artikli 31 punkti 1 alapunkti c sõnastuse erinevust, võib see viia selleni, et ühelt poolt eiratakse vajadust tõlgendada selle direktiivi artiklit 31 kitsalt ning teiselt poolt eiratakse liidu riigihankealaste õigusnormide põhieesmärki, milleks on kaupade ja teenuste vaba liikumine ning riigihangete avamine konkurentsile kõigis liikmesriikides (vt selle kohta 8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Undis Servizi, C-553/15, EU:C:2016:935, punkt 28, ja 4. juuni 2020. aasta kohtuotsus Asmel, C-3/19, EU:C:2020:423, punkt 58).

30 Lisaks on Euroopa Kohus juba otsustanud, et väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamist ei saa põhjendada liikmesriigi ametiasutuses kasutatava ja hankelepingu esemeks oleva tarkvara tehnilise eripäraga, kui puuduvad tõendid selle kohta, et on läbi viidud põhjalik uuring, et leida muid ettevõtjaid, kes suudavad pakkuda sobivat tarkvara (15. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa, C-275/08, EU:C:2009:632, punktid 57–64).

31 Seega peab hankija tegema kõik, mida temalt võib mõistlikult oodata, et vältida direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b kohaldamist, et saaks kasutada konkurentsile avatumat menetlust. Selle nõudega oleks aga vastuolus, kui hankijal lubataks seda sätet kohaldada, samas kui ainuõiguse olukorra loomine või säilitamine, millele ta selles osas tugineb, johtub temast eelkõige asjaolu tõttu, et asjaomase hankelepinguga taotletava tulemuse saavutamiseks ei olnud tal vaja sellist ainuõiguse olukorda tekitada või et tal olid tegelikud ja majanduslikult mõistlikud vahendid sellise olukorra lõpetamiseks.

32 Sellest tuleneb, et direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b kohaldamiseks peab hankija tõendama esiteks, et käesoleva kohtuotsuse punktis 26 nimetatud kaks kumulatiivset tingimust on täidetud, ja teiseks, et lepingu esemega seotud tehnilised, kunstilised või ainuõiguste kaitsega seotud põhjused ei johtu temast.

33 Mis teisena puudutab liikmesriigi pädeva kohtu hinnangut sellele, kas põhjused johtuvad hankijast, siis peab see kohus kindlaks tegema, kas hankija tegevus, eelkõige varasema lepingu sõlmimisel, mis viis asjaomase hankelepingu sõlmimiseni, on põhjustanud ainuõiguse olukorra, mis võib teoreetiliselt õigustada direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b kohaldamist asjaomase hankelepingu sõlmimisel. Liikmesriigi kohus peab samuti kontrollima, kas sellise ainuõiguse olukorra kestmine kuni ajani, mil nimetatud hankija teeb otsuse korraldada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus, on tingitud selle hankija tegevusest või tegevusetusest.

34 Selle kontrolli kohta tuleb märkida, nagu seda tegi ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 51 ja 59, et seda, kas ainuõiguse olukord johtub hankijast, ei saa tuvastada ainuüksi asjaolu alusel, et ta põhjustas sellise olukorra varasema lepingu sõlmimisega, samas kui selle sõlmimise ajal ei olnud riigihankealased liidu õigusnormid tema suhtes kohaldatavad. Seevastu ei ole nõutav, et hankija oleks sellise olukorra tahtlikult loonud või säilitanud konkurentsi piiramiseks tulevaste riigihankelepingute sõlmimisel.

35 Põhikohtuasjaga seoses tuleb meenutada, et vastavalt liidu õigusnormide uute liikmesriikide suhtes kohese ja täieliku kohaldamise põhimõttele pidi Tšehhi Vabariik alates Euroopa Liiduga ühinemisest järgima nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiivi 93/36/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike tarnelepingute sõlmimise kord (EÜT 1993, L 199, lk 1; ELT eriväljaanne 06/02, lk 110), mis tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2004/18 ning mille artikli 6 lõike 3 punkti b sõnastus võeti üle direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b (vt selle kohta 6. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, C-408/16, EU:C:2017:940, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Seega võis selle liikmesriigi hankija alates Tšehhi Vabariigi ühinemisest liiduga direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b alusel kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust liikmesriigi ametiasutuses kasutatava infosüsteemi hooldamiseks üksnes tingimusel, et ta suudab tõendada esiteks, et tehnilistel või selle infosüsteemi suhtes olevate ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel saab lepingu sõlmida ainult ühe konkreetse ettevõtjaga, ja teiseks, et need põhjused ei johtu sellest hankijast.

37 Käesoleval juhul, ühelt poolt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ajavahemikul 1. maist 2004, mil Tšehhi Vabariik ühines liiduga, kuni 1. märtsini 2016, mil algatati põhikohtuasjas kõne all olev menetlus, oli DGFil või tema õiguseellasel võimalik algatada riigihankemenetlus uue infosüsteemi hankimiseks. Teiselt poolt, DGF väidab selles kohtus, et ta püüdis lõpetada IBM Česká republika ainuõiguse olukorda, kuid viimane keeldus tal selle infosüsteemi lähtekoodi suhtes olevaid varalisi autoriõigusi üle andmast, mistõttu oleks see infosüsteem juhul, kui ei oleks valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust, muutunud kasutuskõlbmatuks, takistades seega maksuhalduril oma ülesannet täita.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas arvestades algse lepingu sõlmimise asjaolusid, eelkõige neid, mis iseloomustasid ajavahemikku 1. maist 2004 kuni 1. märtsini 2016, johtus ainuõiguse olukord, millele DGF tugines direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b kohaldamise põhjendamiseks, DGFist, eelkõige seetõttu, et DGFil olid tegelikud ja majanduslikult mõistlikud vahendid, et lõpetada see ainuõiguse olukord nimetatud ajavahemikul enne seda, kui ta otsustas kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust.

39 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2004/18 artikli 31 punkti 1 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et selleks, et põhjendada väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse kasutamist selle sätte tähenduses, ei saa hankija tugineda ainuõiguste kaitsele, kui sellise kaitse põhjus johtub temast. Sellist johtuvust hinnatakse mitte ainult esimest teenust puudutava lepingu sõlmimisega seotud faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel, vaid ka kõigi nende asjaolude alusel, mis iseloomustavad ajavahemikku alates lepingu sõlmimise kuupäevast kuni kuupäevani, mil hankija valib järgnevaks riigihankemenetluseks kasutatava menetluse.

Kohtukulud

40 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta artikli 31 punkti 1 alapunkti b

tuleb tõlgendada nii, et

selleks, et põhjendada väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse kasutamist selle sätte tähenduses, ei saa hankija tugineda ainuõiguste kaitsele, kui sellise kaitse põhjus johtub temast. Sellist johtuvust hinnatakse mitte ainult esimest teenust puudutava lepingu sõlmimisega seotud faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel, vaid ka kõigi nende asjaolude alusel, mis iseloomustavad ajavahemikku alates lepingu sõlmimise kuupäevast kuni kuupäevani, mil hankija valib järgnevaks riigihankemenetluseks kasutatava menetluse.

Allkirjad